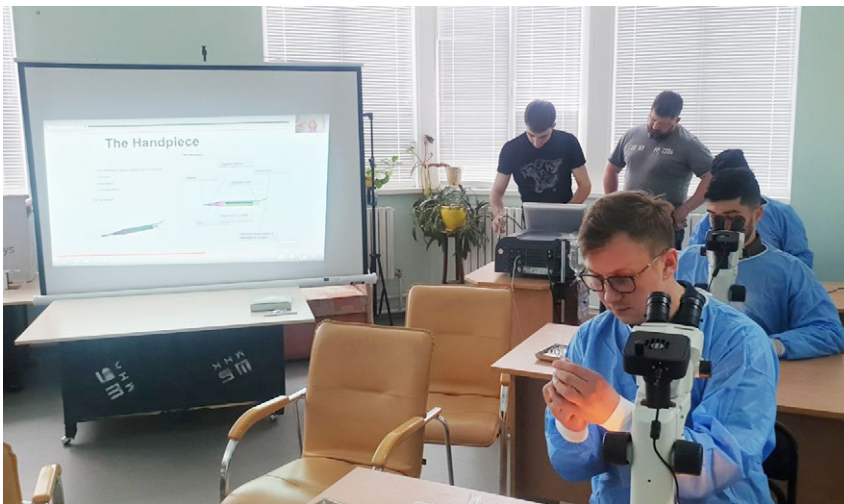

Молодий МЕДИК

№2, вересень 2020р.

Симулятори в допомогу: до найкращого в Україні тренінгового центру в ВНМУ з'їжджаються офтальмологи з усієї країни

Унікальний для України навчальний центр працює на базі Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова. Навчання у ньому проходять як студенти, так і інтерни та лікарі, що обрали своїм фахом офтальмологію. І практикуються вони не на пацієнтах, а на спеціальних тренажерах, або симуляторах.

- Офтальмологія – це перш за все спеціальність хірургічна. Але на людях навчатися небезпечно. Та й доступ до клінік ускладнився, особливо в умовах COVID'a. Тому симулятори стали дуже важливим моментом для навчання офтальмології, – розповідає керівниця Центру, завідувачка кафедри офтальмології ВНМУ, доцент к.мед.н, Наталія Малачкова.

У Центрі, який у повній мірі запрацював із початку 2020 року, повідомила Наталя Валентинівна, навчаються і студенти, і інтерни, і вже практикуючі лікарі-початківці. Причому не лише вінницькі, а й з усієї України.

І якщо студенти лише знайом-

ляться з обладнанням, то інтерни та лікарі набувають необхідних навичок та отримують післядипломну освіту.

- Ми провели тренінг із хірургії катаракти, де можна було послухати теоретичну частину, обговорити відеолекції та відпрацювати навички. Після цього людина, в принципі, вже може робити багато з того, що повинна вміти, коли прийде працювати в лікарню. У нас була вся Україна, зі Сходу до Заходу, – розповідає Наталія Малачкова.

За її словами, якщо минулого року навчання в Центрі було більше зосереджене на теоретичній частині, то в цьому основну увагу почали приділяти саме практиці, зокрема й хірургічній частині.

- Ми першими в Україні зробили онлайн-курси з багатьох спеціальностей. І під час карантину кафедра працювала дуже ефективно, не зупинялася ані на хвилину. У період із березня по червень у нас пройшли навчання понад двох сотень людей. Це була дуже інтенсивна робота, – каже Наталія Малачкова.

Практично все обладнання Центр отримав завдяки університету. А ще – завдяки участі у спільному зі Швейцарією проєкті ESASO Центру «на мінімальних комерційних умовах» передали обладнання, на якому навчаються оперувати катаракту та глаукому. Передали частину обладнання і декілька компаній, що займаються його виготовленням.

- Це дуже правильне співробітництво, коли університет зробив усе, що міг, а далі ми завдяки своїм контактам «підтягнули» спонсорів, – каже Наталія Малачкова.

За її словами, сьогодні жодна офтальмологічна кафедра в Україні не може похвалитися навчальним центром такого рівня.

- Навіть кафедра в Інституті післядипломної освіти ім. Шупика немає такого обладнання. Вони колись цим займалися, але зараз ми виглядаємо більш сучасними за них. Я пишаюся тим, що наша кафедра піднялася на такий рівень, – зазначає керівниця Центру.

Катерина БАРКАЛОВА.

Карантин вніс корективи у життя університету, але не зупинив його, перевівши у віртуальний простір. Дуже швидко після запровадження карантину у зв'язку із пандемією COVID-19, служба технічної підтримки ВНМУ організувала віртуальну платформу для навчання. Спочатку – у Big Blue Button. Але особливо ефективним виявилось навчання у Microsoft Teams, яка дуже швидко стала платформою для ведення навчального процесу онлайн.

Втім, і поза межами онлайн-навчання життя університету продовжувалося.

Почав активно реконструюватися університетський

стадіон. І його відновлення відбулась швидкими темпами. Більшість робіт вже була зроблена до початку нового навчального року.

А випуск, поведений у онлайн-режимі, сподобався і викладачам, і студентам.

Втім, на жаль, COVID сплював і свою жертву серед викладачів ВНМУ. З життя пішов асистент кафедри внутрішньої медицини медичного факультету № 2 Ігор Іванович Данилюк.

Про ці та інші події, які відбулись напередодні запровадження карантину або під час навчання онлайн, читайте на наступних сторінках.

Команда ВНМУ – у трійці лідерів міжнародних змагань

Студентські команди обійшли професіональних медиків

Третє місце посіла команда Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова у п'ятому ювілейному міжнародному зимовому чемпіонаті бригад екстреної медичної допомоги «Кременецьке медичне ралі – 2020», які проходили з 19 по 23 лютого.

Честь рідного вишу захищали лідер команди Наталія Усенко (III курс, група 27а), Олександр Діба (IV курс, група 24а) та Роман Сандулаке (III курс, група 14а), а також офіційна представниця команди завучка кафедри медицини катастроф та військової медицини, доцентка, кандидатка психологічних наук Наталія Дмитрівна Корольова та офіційна спостерігачка змагань Юлія Слюсаренко (III курс, група 23б).

Загалом, змагання зібрало 27 команд з України, а також Білорусі та Польщі. Вісім із них представляли медичні виші, решта – команди Обласних центрів екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, а також Військово-медичний клінічний центр Західного регіону.

У перший день нам влаштували майстер-класи: первинний огляд та розширені реанімаційні дії у немовлят, особливості надання до-

помоги пацієнтам з інсультом на догоспітальному етапі, розширені реанімаційні заходи для дорослих та післяреанімаційна підтримка, а також первинний огляд та швидка евакуація постраждалих. Всі ці майстер-класи проводили інструктори Європейської ради реанімації та інструктори з Литви, – розповів Олександр Діба.

- Що стосується власне змагань, то їхні завдання імітували сценарії надання допомоги в реальному житті. Загалом було дев'ять конкурсів, під час яких командам доводилося, наприклад, виїжджати на виклик до молодого чоловіка з інфарктом, який стався внаслідок передозування наркотичних речовин. А оскільки поряд із ним перебувала неповнолітня сестра, медикам довелося оглянути дитину, а також викликати поліцію та представників соціальних служб.

Ще одна ситуація – реанімація чоловіка, у якого зупинилося серце. А паралельно потрібно було з'ясувати причину зупинки.

Довелося конкурсантам, прибувши на виклик до поліклініки, надавати допомогу близнюкам віком трохи більше місяця, у яких був кір.

- Педіатрія взагалі складна, а у нас дітей було двоє. Ми працювали втроєх, і нам не вистачало засо-

бів, був лише один балон із киснем, а вентиляція легень потрібна була обом. Ми підтримували їх і критичних помилок не зробили, – каже Олександр.

Був і конкурс із масовкою: обвал у технічному коледжі. Його особливістю було те, що команди працювали у парах.

Із нами працювала львівська бригада екстреної медичної допомоги. Перед конкурсом ми мали розподілити ролі, а потім координувати роботу: хтось сортував постраждалих, а хтось надавав їм допомогу, – розповідає Олександр.

За його словами, найцікавішим конкурсом був флешмоб, під час якого командам доводилося зі щитом, рюкзаком та сумкою бігти на четвертий поверх, звідти на другий, а там – перекласти постраждалого на щит та зафіксувати комірцем шийний відділ хребта, а далі транспортувати його коридором, забезпечити венозний доступ, зробити пункцію та після цього спуститися вниз. І все це – на час. За підсумками усіх конкурсів перше місце посіла команда Донецького національного медичного університету, на другому – парамедики з Тернопільського національного медичного університету.

Катерина БАРКАЛОВА

Конференція + навчальний тренінг: вінницькі науковці та лікарі обговорили сучасні технології профілактичної медицини

Понад 220 медиків стали учасниками XIII науково-практичної конференції «Профілактична медицина – сучасні технології», яка традиційно відбулася на початку березня у Вінниці, за ініціативи професора, доктора медичних наук, завідувача кафедри внутрішньої медицини медичного факультету №2 Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова Вадима Миколайовича Жебеля.

За час роботи конференції її учасники прослухали 17 доповідей з різних галузей терапії – від кардіології та неврології до алергології та гастроентерології.

Так, професор Вадим Миколайович Жебель виступив із доповіддю

«Шляхи зменшення рівня серцево-судинного ризику при різних клінічних станах та коморбідній патології», яка базувалась на останніх наукових даних: від минулорічних до кількатижневої давнини.

Серед інших виступів були, зокрема, «Рекомендації щодо ведення пацієнтів із гострим бронхітом» доктора медичних наук, професора кафедри фтизіатрії та пульмонології НМАПО ім. П. Л. Шупіка Сергія Вікторовича Зайкова, «Лікування астми сезону ГРВІ» к. мед. н., доцента кафедри внутрішньої медицини №1 ВНМУ ім. М. І. Пирогова Оксани Леонідівни Побережець, «НПЗП-індуковані гастропатії: нові українські рекомендації згідно міжнародного консенсусу ICON-G» к. мед. н., доцента кафедри внутрішньої медицини медичного

факультету №2 ВНМУ ім. М. І. Пирогова Алли Францевни Гуменюк.

Але головною «родзинкою» заходу став його формат. Адже конференція уперше поєднала традиційні виступи з елементами семінару та навчального тренінгу: під час доповідей слухачі мали можливість через Viber-чат поставити запитання лектору, який по закінченню виступу давав відповіді на три, що надійшли першими.

Також після першої та другої частин конференції слухачі в онлайн режимі відповідали на запитання по темах лекцій. При цьому вони могли одразу перевірити рівень своїх знань: правильні відповіді відображалися на екранах після тестування.

По закінченні конференції її учасники отримали сертифікати із балами до щорічного портфоліо.

Ордени та прослави – найкращим лікарям та викладачам ВНМУ

9 серпня 2020 року у столичному виставковому центрі «Парковий» відбулась церемонія нагородження найкращих медичних працівників 2019-2020 років відзнакою «Орден святого Пантелеймона» та «Медаль святого Пантелеймона».

Поважна рада відзнаки за участю представників регіональних рад обрала по одному переможцю у таких номінаціях, як: «Найкращий лікар», «Найкращий медичний працівник», «Новатор охорони здоров'я», «За досягнення в міжнародному співробітництві в охороні здоров'я», «Вірець служіння суспільству», «За особистий вагомий внесок у розвиток охорони здоров'я України» (для іноземців). Регіональна рада Вінницької області, завдяки своїй плідній, злагоженій, відданій праці протягом 2019-2020 років отримала високу оцінку від Поважної ради міста Києва та, вперше, 5 (п'ять) відзначених медичних працівників.

«Орден святого Пантелеймона» у номінації «За досягнення в міжнародному співробітництві в охороні здоров'я» отримав старший ординатор відділення невідкладної медичної допомоги Військово-медичного клінічного центру Центрального регіону м. Вінниця, викладач ВНМУ, підполковник медичної служби Вадим Юрійович Бабій.

Прославу у номінації «Найкращий медичний працівник» отримала медична сестра клініки інфекційних захворювань працівник ЗСУ Мо-

лочнюк Людмила Іванівна. Прославу «За лікарське мистецтво» отримав лікар-хірург, науковець, викладач ВНМУ Чорнопищук Роман Миколайович; Прославу «За турботу та ласку до хворого» Ліщишен Олексій Олександрович, фельдшер з медицини невідкладних станів станції екстреної медичної допомоги м. Жмеринка; Прославу «За наукові розробки в медицині» аспірант кафедри пропедевтики внутрішньої медицини Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова, науковець, громадський діяч Побережець Віталій Леонідович.

Медичні працівники, які були нагороджені відзнакою «Орден святого Пантелеймона» отримали по 50.000

грн.; відзнакою «Медаль святого Пантелеймона» по 25.000 грн., лауреати в номінаціях, які не стали переможцями, отримали дипломи у вигляді Прослави та по 5.000 грн.

Громадська відзнака за професіоналізм та милосердя «Орден святого Пантелеймона» має професійно-фахову спрямованість і присуджується в Україні з 2009 року за гуманістичну й благородну діяльність у галузі охорони здоров'я, яка позитивно впливає на свідомість та духовний розвиток українського народу і держави в цілому. Вперше нагородження відбувалось за безпрецедентних заходів безпеки: за наявності одноденного негативного тесту ПЛР і маскового режиму.

«ММ»

Вшановуємо спортивні здобутки

Згадуючи, чим жив ВНМУ напередодні та під час карантину, не можна оминати й спортивні досягнення наших студентів та викладачів.

17-19 лютого у спортивному залі ВНМУ імені М.І. Пирогова відбулася XV літня Універсіада закладів вищої освіти Вінницької області серед жінок з волейболу. У змаганнях взяли участь п'ять команд: ВНМУ, ВДПУ, ВДНУ, ВНПУ, ВТДУ. За результатами змагань команда ВНМУ посіла почесне друге місце. До складу команди-призерки увійшли Вероніка Боднарчук, Вероніка Сліпченко, Софія

Кручок, Анна Носаль, Олена Мусієнко, Ірина Сергеева, Наталія Мусієнко, Анжела Квасневська, Олена Пастух та Ольга Іванів. Тренер команди – доцентка кафедри фізичного виховання та ЛФК Юлія Іванівна Якушева.

Третього березня відбулися змагання з настільного тенісу серед ВНЗ Вінниці III-IV рівнів акредитації Студентська весна. Друге місце у них посіла команда ВНМУ, до складу якої увійшли Ілля Глівенко та Владислава Кирилова.

Також Ілля Глівенко здобув перемогу у турнірі з настільного тенісу Схід 4 WIN CUP, який проходив у Харкові. Тренує Іллю ст. викладачка кафедри фізвиховання та ЛФК Лідія Іванівна Мичковська.

Четвертого березня завершилися змагання Студентської баскетбольної ліги Вінницької області серед жіночих команд. У них збірна команда Вінницького Національного медичного університету ім. М.І. Пирогова зайняла третє призове місце. До складу команди-призерки увійшли: Прищенко Ю., Тичина Д., Шмигельська Т., Касянчик О., Вашилова Ю., Бучок Н., Гуренко Л., Здебняк Ю., Аль Херші Сіран Фадель, Малиновська Н., Малишева Я., Джіган Алі Авад. Тренує команду старший викладач кафедри фізичного виховання та виховання та ЛФК Людмила Іванівна Пільганчук.

Винахід студента ВНМУ допоможе тримати поставу

Студент шостого курсу лікувального факультету Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова Павло Мальований розробив пристрій, який допоможе тримати поставу в правильній позиції.

Це датчик, який, будучи прикріпленим до спини та підключеним до мобільного телефону, куди завантажено спеціальний додаток, запам'ятовує правильну позицію хребта та сигналізує у разі, якщо вона порушується.

- В додатку ми використовуємо нейромережу, штучний інтелект, що дає можливість робити знімки та бачити порушення, – розповідає Павло.

Розробка девайсу зайняла вже понад півтора роки і робота триває. У її ході проводилися консультації з лікарями: фізіотерапевтами, неврологами, реабілітологами.

Як зазначає Павло, на відміну від механічних засобів, на кшталт корсетів, новий пристрій допомагає не лише тримати поставу, а й, що найголовніше, тренує м'язи спини та змушує їх бути у тонусі.

- Робота виконана на 90 відсотків, але потрібно все протестувати. Це величезний обсяг роботи, в якій задіяна ціла команда. Основна частина робиться в Україні: програмування, розробка дизайну, прототип. Залучено дуже багато людей, – каже розробник.

За його словами, обмежень у використанні девайсу, зокрема, за віком, практично немає. Але водночас служити заміною для спеціальних вправ, які призначаються при проблемах із хребтом, він не може.

Після завершення роботи над пристроєм його будуть виводити на ринок. У першу чергу – український.

Катерина Баркалова

НОВИНИ МЕДИЦИНИ НАУКОВЦІ ПІДТВЕРДИЛИ ЗДАТНІСТЬ ДОМАШНІХ ТВАРИН ПОЗИТИВНО ВПЛИВАТИ НА ПСИХІКУ ЛЮДЕЙ

У новому дослідженні вчених Університету Йорка і Університету Лінкольна була підтверджена здатність домашніх тварин підтримувати психічне здоров'я людей.

Згідно з висновками дослідників, наявність домашньої тварини покращує психічне здоров'я власника, а також зменшує відчуття самотності. Так, близько 90% опитаних людей визнали, що їхні вихованці допомогли їм психологічно пережити період ізоляції через коронавірус. У той же час 96% опитаних відзначили, що тварини допомогли їм бути більш активними.

«Ми також виявили, що сила емоційного зв'язку з домашніми тваринами статистично не розрізнялася за видами тварин, а це означає, що люди в нашій вибірці відчували себе в середньому так само емоційно близькими, наприклад, до своєї морської свинки, як і до своєї собаки», - зазначила провідна авторка дослідження, докторка Єлена Ратшап.

Олександр Васильович КАТІЛОВ: «НЕ СОРОМНО НЕ ЗНАТИ – СОРОМНО НЕ ВЧИТИСЯ»

Інтерв'ю з Олександром Васильовичем Катіловим «Молодий медик» записував напередодні його ювілею, який відзначили десятого березня. Але тоді опублікувати його завадив карантин, який розпочався за декілька днів потому. Тож, хоча й із запізненням, але вітаємо Олександра Васильовича, який поділився із нами своїми спогадами про свій шлях у медицину

ПРО ВИБІР

Так склалась родина традиція, що в моїй сім'ї – усі лікарі або медсестри. Батько – військовий лікар, у 1970 році закінчив Вінницький медичний інститут. І сумніви у мене були лише щодо того, стати військовим медиком чи цивільним. І після служби в армії вирішив стати цивільним. А служив я ще за часів СРСР, у 1988-90 роках у Польщі.

ПРО ВСТУП

До медичного інституту я до армії не вступив. Багато займався, мені дуже допоміг Геннадій Вікторович Андреев, який викладав на кафедрі хімії. Я у нього за 30 занять, які взяв до служби в армії, вивчив усю хімію, потім ще трішки позаймався останні півроку в армії, і перед тим, як вступати, за тиждень прийшов до нього і кажу: «Позаймаємося?». А він подивився на мене і каже: «Ти складеш іспит на відмінно». І я склав.

«ОДИН НА ДЕВ'ЯТЬ»

У групі в основному були дівчата, хлопців було лише троє. Але дівчата у навчаннях були дуже сильні, а двоє хлопців «випали в осад», не продовжили навчання з нами. Потім, на п'ятому курсі, у групу прийшов ще один хлопець. Але він захворів, і я знову залишився один на дев'ять дівчат. Група була дуже хороша, вони стимулювали навчатися.

ПРО НАВЧАННЯ

На педіатричний факультет я поступав із думкою, що туди легше вступити, як мені казали, потрібно менше балів. Але при вступі я і ще одна дівчина набрали найбільшу кількість балів по університету. Переходити вже не будеш – і я залишився на педіатричному факультеті. У мене були дуже цікаві викладачі, доцент Ізюмець Ольга Іванівна та Пахнюча Ніна Михайлівна. Ми з нею досі разом працюємо. Я у Ніни Михайлівни вивчав пропедевтику із третього курсу, і вже після цього навчання остаточно вирішив бути педіатром.

ПРО ПЕРШУ РОБОТУ

Працювати я почав ще до армії, рік був санітаром у приймальному відділенні Пироговської лікарні. Потім два з половиною роки, вже під час навчання, працював медбратом у відділенні для недоношених. Завідувала відділенням Альбіна Павлівна Радомська, яка була його засновницею. І про неї теж залишилися дуже теплі спогади.

І потім, вже в інтернатурі, працював у Центральній районній лікарні. Там була чудова лікарка, Світлани Зіновіївна Гольденберг, яка теж дуже багато вкла-

ла у мене. А завідувачкою лікарні була Інна Євгенівна Озерова. Вони обидві поставилися до мене як до лікаря, а не як до інтерна, і з перших днів давали мені пацієнтів, навчали м'яко та допомагали стати на ноги.

«ТРИ В ОДНОМУ»

Коли я працював у Вороновицькій лікарні вже молодим лікарем, я був загальним педіатром у амбулаторії, частково неонатологом та педіатром у стаціонарі – три в одному. Я пропрацював там два роки, і це мені дуже багато дало у плані практики. Адже нас, педіатрів, було лише декілька, і ми мали дуже великий обсяг практичної діяльності. А також – хороших колег з різних спеціальностей – рентгенолог, гінеколог чудовий був, Юрій Володимирович Коцюлевський.

ПРО ПАЦІЄНТІВ

Першого свого пацієнта я не пам'ятаю. Працював у відділенні для недоношених, там не було першого – дали одразу п'ятьох. Інна Євгенівна Озерова запитала: «Будеш працювати?», я кажу: «Буду», вона каже: «Приходь завтра». Я прийшов – мені одразу п'ять історій хвороб дали і кажуть: «Займайся». Зрозуміло, що вони за мною дивились, м'яко підказували, якщо я щось не так робив, але дуже м'яко, я не відчував жодного приниження у тому сенсі, що я молодий, а вони досвідчені колеги.

ПРО КЛІНІЧНУ ОРДИНАТУРУ

Після Вороновиці я потрапив у клінічну ординатуру – із другого разу. І потрапив на кафедру пропедевтики. До мене абсолютно непогано поставилися, дали можливість і пацієнта вести у відділенні, і в мене дуже гарні спогади залишилися про колег із Центру матері та дитини. Далі на кафедрі була Лойко Лілія Іванівна. Я вперше побачив, як вона робить плевральні пункції. І ще один із моїх вчителів – Франчук Валерій Павлович, він тоді був завідувачем торакального відділення. Чудовий лікар, ерудит, непересічна особистість.

ПРО РОБОТУ В ДИТЯЧІЙ ОБЛАСНІЙ ЛІКАРНІ

Із 2001 року працюю в дитячій обласній лікарні. Чомуось, коли я почав

працювати в приймальному відділенні, мене взяли в пульмонологію. Спочатку працював звичайним лікарем, а через 15 років практичної діяльності перейшов на кафедру повністю.

ПРО СТУДЕНТІВ

У фразу «погана молодь» не вірю. Нормальні, гарні діти. Головне – встановити з ними взаємовигідні стосунки. У мене принцип такий: «Хочете вчитися – буду робити усе можливе, не хочете – змінійте викладача». Є сильніші групи, є слабші. Але це складнощі для мене. А в цілому – хороші і хлопці, і дівчата.

ПРО СТАТУС ЛІКАРЯ

Працювати стало важче. Раніше був факт поваги до лікаря. І старші мої колеги це застали, і я ще протягом якогось часу. Не було того бруду, який зараз виливають на лікарів. На мою думку, це упущення з боку держави: геноциду чи не геноциду у відношенні до медичних працівників. Таке ставлення, на мою думку, пов'язане з відсутністю розуміння змісту роботи лікаря, медичної сестри та санітарки. Життя та здоров'я не можна порівняти ні з чим. Усі хочуть лікуватися в хороших лікарнях. І лікарі тим більше хочуть працювати в гарних умовах. Але, на жаль, коли люди потрапляють до влади, вони про це забувають.

ПРО ДОСВІД ТА ПОМИЛКИ

За світовими канонами медицини тільки ти зупиняєшся в лікуванні – ти втрачаєш навички. Тому за кордоном, якщо ти викладаєш клінічну дисципліну, ти повинен мати великий потік пацієнтів різного профілю, тому що все змінюється: ліки, самі хвороби. Тому спочатку ти повинен бути лікарем, а потім викладачем. Іноді доводиться спостерігати протилежне: ти став викладачем, а за спиною немає багатого досвіду і досягнень, і невдач. Якщо хірург каже, що у нього не було «проколів» на апендициті, він поганий хірург. Тому що кожен нормальний лікар рано чи пізно буде мати технічну помилку.

ПРО САМООСВІТУ

Доступу до медичної інформації 20 років тому було мало. Не кожен міг поїхати за кордон, придбати книжку, яка коштувала сто доларів чи сто євро, не було інтернету. А зараз – доступність освіти вища. І зміна усіх інструкцій та протоколів відбувається кожні три-п'ять років, ти не встигаєш за всім слідкувати. За час моєї роботи змінилося відсотків 50 інформації, і щодо обстеження пацієнтів, і щодо лікування. Трапляється, що кардинально змінюються погляди, і про те, що вважалося нормальним 25 років тому казали, що так робити не можна, а сьогодні це – вже норма. Лікар повинен усе життя розвиватися. І головні умови – це, по-перше, його бажання, по-друге, можливості. За кордоном держава, навіть не держава, а клініка, вкладається у навчання лікаря. У нас у більшості випадків це бажання самого лікаря.

Закінчення на 8-й стор

Віртуальний зв'язок з читачем та особистий бібліотекар: як наукова бібліотека ВНМУ працює в умовах карантину

Життя Наукової бібліотеки ВНМУ вже давно не є тихим, спокійним та розміреним. Швидкоплинний розвиток суспільства вимагає постійної перебудови та гнучкої адаптації в нових реаліях буття, а це – новий попит та нові пропозиції для користувачів.

Здавалося б, пошук і впровадження нових послуг і форм роботи в бібліотечну практику та поєднання їх із традиційними напрямками – уже звичний формат для кожного працівника. Наукова бібліотека вже мала значний досвід обслуговування читачів дистанційно, проте виклики під час карантину дещо збентежили і вимагали негайної консолідації всіх можливостей для впровадження онлайн-сервісів.

ЯК НАЛАГОДИЛИ РОБОТУ ПІД ЧАС КАРАНТИНУ

За короткий час бібліотекарям довелося змінити свої професійні функції, розширити канали комунікації з користувачами, самостійно опанувати онлайн-програми.

Першочерговими стали завдання максимально вийти в інтернет-простір для підтримки навчального і наукового процесів. Присутність Наукової бібліотеки у соціальних мережах дала можливість сповістити якнайбільше коло читачів про канали зворотного зв'язку. Це забезпечило ближчий контакт з користувачами у наданні інформаційних довідок і консультацій, а відтак, підвищило їх впевненість в допомозі. Вони могли зв'язуватись із бібліотекою за адресою електронної пошти (libvnm@gmail.com), використовуючи віртуальну довідку на головній сторінці сайту бібліотеки, стрінки у Facebook, YouTube, Instagram, Telegram. Це призвело до розширення телефонних контактів із науковцями, студентами університету та створення групового чату у Viber.

Значно розширився діапазон послуг та ресурсів у віддаленому режимі. Віртуальне обслуговування надавало можливість читачам оперативно отримувати відповіді на свої запитання. Читацькі запити завжди різні за ступенем складності, тож деякі можна було виконати миттєво, а на інші ви-

трачалися години. Зав'язувалося жваве листування. Фактично студенти отримали «особистого бібліотекара».

ЧАТ ДИСТАНЦІЙНОЇ ПСИХОТЕРАПІЇ

А в Telegram-групі студентської творчої студії «Вежа», яка діє на базі бібліотеки, розгорнулася дистанційна групово-психологічна терапія. Це було пов'язано з ситуацією самоізоляції, яка для деяких творчих особистостей стала справжнім випробуванням.

Психологічна підтримка з боку керівника та інших членів студії надавалася у телефонному режимі або в чат-бесідах. У соціальних мережах було розміщено чимало віртуальних книжкових виставок, публікацій про книги, письменників, читання та рекомендації, що прочитати цікавого на карантині.

ОНЛАЙН-СЕРВІСИ ДЛЯ НАУКОВЦІВ

Для забезпечення науково-дослідницької роботи викладачів, студентів та аспірантів університету на вебсайті бібліотеки та в акаунтах соціальних мереж регулярно надавалася інформація про онлайн-сервіси, вебінари, активно діяла послуга електронної доставки документів та міжбібліотечний абонемент, були підготовлені та надіслані на всі кафедри випуски інформаційного «Бібліокур'єра». Затребуваною була робота щодо бібліографічного редагування списків літератури для науковців, дублювання й редагування записів в Інституційному репозиторії.

У зв'язку з введенням на території України карантину компанія Coursera відкрила для університету безкоштовний доступ до онлайн курсів із різних галузей знань від провідних університетів на період з 25 березня до 31 липня. Для отримання доступу до курсів Coursera бібліотека оперативно організувала дистанційне інформування. В результаті було зареєстровано понад 500 науковців та студентів університету.

ВПОРЯДКОВУЄМО НАУКОМЕТРИЧНІ ПОКАЗНИКИ

Наукова бібліотека як партнер

наукового відділу університету є координатором роботи з питань наукометрії. Незважаючи на умови карантину навантаженість у цьому напрямку не знизилася. Продовжувалося консультування співробітників кафедр щодо роботи у БД Scopus та Web of Science. Була проведена важлива робота з об'єднання профілів 70 науковців університету в базі Scopus, що афілійовані до ВНМУ ім. М. І. Пирогова.

У результаті моніторингу публікацій, включених до профілю університету в базі Web of Science, були сформовані списки та таблиці статей, які афілійовані до ВНМУ ім. М. І. Пирогова. У співпраці з експертом з інформаційно-аналітичних ресурсів та навчання компанії Clarivate Analytics І. Тихонковою була розпочата й триває надважлива робота: редагування профілю університету в базі Web of Science.

На замовлення наукового відділу університету проведена кропітка робота з пошуку інформації про понад сотню науковців ВНМУ, які мають індекси цитування в базі Web of Science для представлення інформації на порталі «Бібліометрика української науки». Підготовлено для «Бібліометрики» три списки науковців ВНМУ, які створили профілі в Google Scholar.

І ВИДАВНИЦТВО НЕ ПРИПИНЯЄТЬСЯ....

Комунікативна робота з читачами поєднувалася з дослідницькими та видавничими напрямками діяльності наукової бібліотеки. У фонді цінних та рідкісних видань тема акушерства минулих століть відобразилась у статті «Дослідження документального спадку наукової бібліотеки ВНМУ ім. М. І. Пирогова з історії формування українських акушерських шкіл».

Вивчення наукової спадщини кафедри медичної біології спонукало до написання статті «Олексій Юліанович Новицький – один із перших науковців кафедри біології Вінницького медичного інституту» та видання біобібліографічного показника про першого завідувача кафедри медичної

біології «Професор Савостьянов Олександр Олександрович (1871–1947)».

У фонді художньої літератури були віднайдені книги 30-х років ХХ сторіччя, які пройшли через репресивну цензуру того часу. Внаслідок проведеної пошукової роботи підготовлена стаття «Не знищені терором сторінки...».

Важкий час суворого карантину був для підготовки видання «Вінниця – місто послідовників М. І. Пирогова», яке є переможцем конкурсу «Бюджет громадських ініціатив м. Вінниця»: недоступність архівів, музеїв, бібліотек значно перешкоджала пошуку інформації. Група працівників, задіяна у проєкті, потерпала від нестачі спілкування й обговорення; некомфортними були онлайн перемовини із представниками міської ради і видавництва...

Проте тільки завдяки згуртованій команді працівників бібліотеки та взаєморозуміння з боку інших структур книга про 43 особистості невдовзі побачить світ. А бібліографічний покажчик до ювілею професорки нашого університету І. І. Незгоди «Серцем, розумом, душею» був першим виданням, яке готувалося в онлайн форматі та стало гарним доповненням серії «Вчені нашого університету».

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА ТА САМООСВІТА БІБЛІОТЕКАРІВ

Незвично пусті зали під час карантину дещо пригичували настрій бібліотекарів, проте всі зусилля були спрямовані на присутність бібліотеки на сторінках фахових періодичних видань. Зокрема висвітлювалися бібліотечні напрямки роботи: «Елементи бібліотечного маркетингу в діяльності Наукової бібліотеки ВНМУ ім. М. І. Пирогова», «Використання тайм-менеджменту в бібліотеці», «Тимблдинг, або

«один у полі не воїн», «Бібліотечне онлайн обслуговування: стан та перспективи» та ін.

Карантин не завадив підвищенню кваліфікації працівників, які брали активну участь в онлайн-курсах, конференціях, вебінарах. Низка платформ відкрила безкоштовний доступ до цікавих навчальних матеріалів, відео-лекцій, захоплюючих тренінгів. Зокрема, п'ять цікавих та актуальних тем презентував створений за підтримки Програми ООН освітній онлайн-курс «Бібліотека – відкритий публічний простір».

Актуальними були теми онлайн-курсу «Цифрова безпека та комунікація в онлайні», а також вебінарів «Академічна доброчесність – запорука успішного розвитку науки і держави» та «Відкриття під час пандемії Covid-19: досвід Мюнхенської міської бібліотеки, Німеччина». Викликав інтерес «Курс з креативності» від Спільноти для навчання та викладання «Вище» і Британської Ради. Відеоуроки «Ефективні презентації» надали розуміння та інструменти максимально чіткого і цікавого донесення знань до студентів. Здобуті знання підтверджено електронними сертифікатами.

Для колег була презентована інформація «Самоосвіта сучасного бібліотекаря», де зібрано найкращі та безкоштовні онлайн курси за напрямками, які важливо розвивати сучасному бібліотекарю (наукова комунікація, менеджмент, дизайн-мислення, англійська мова, академічна доброчесність, медіаграмотність та ін.). Бібліотекарі опанували новий формат зустрічей за допомогою платформ для відеоконференцій. Було організоване онлайн засідання методичної ради бібліотек ЗВО м. Вінниця. Звичайно, живого спілкування не вистачало, проте дружня атмосфера відчувалась і через монітор.

РОБОТА, ЯКОЮ КОРИСТУЮТЬСЯ ВСІ...

Також проводилася щоденна непомітна для читача внутрішня робота бібліотеки, злагоджені процеси якої важливі в організації її діяльності. Продовжували своєчасно наповнювати бази даних електронного каталогу. Завдяки зусиллям університетського Центру інформаційних технологій відтепер працювати з базами можна віддалено. А завдяки активній співпраці з кафедрами придбані нові підручники й наукові монографії. Також були впорядковані фонди, проведена інвентаризація навчальної літератури, приділена більша увага озелененню приміщення та ін.

Віддалені послуги бібліотеки користуються попитом, читачі активно використовують нові можливості. Проте робота в умовах карантину окреслила певні виклики та необхідність змін у подальшому. Як виявилось, в таких форсмажорних обставинах гостро стоїть потреба у формуванні фонду електронних видань. Це, насамперед, проблема державного рівня, а університети повинні бути готові до інвестицій в онлайн фонди. Хоча іспит витримала і друкована книга: початок навчального року ознаменувався великою потребою в підручниках.

А ДАЛІ – ТІЛЬКИ ЩЕ ВИЩЕ

Разом із тим спостерігається криза соціального контакту. Тож у планах бібліотеки – проведення соціокультурних заходів у дистанційному форматі, хоча він не може повністю замінити живого спілкування читача з бібліотекарем. Бібліотечним працівникам потрібно досягати відповідності своїх компетентностей сучасним технічним потребам, а це постійна самоосвіта. І, звичайно, наявність відповідного технічного забезпечення – в цьому потреби наукової бібліотеки повністю задоволені.

Дистанційна робота Наукової бібліотеки ВНМУ в умовах карантину – це лакмусовий папірець для визначення своєї затребуваності серед читачів. Достойною відповіддю стало завершення навчального року, коли студенти-випускники з обережністю завітали сфотографуватися на пам'ять у приміщенні бібліотеки, де вони проводили багато часу для навчання і дозвілля, залишивши на згадку теплі, приємні спогади...

Неліна Кравчук, директорка наукової бібліотеки ВНМУ ім. М. І. Пирогова

Підступний вирок коронавірусної хвороби. Пам'яті Ігоря Данилюка

5 серпня від ускладнень коронавірусної хвороби помер асистент кафедри внутрішньої медицини медичного факультету № 2 та лікар Вінницької обласної клінічної лікарні ім. Пирогова Ігор Іванович Данилюк. Йому був 51 рік... Чоловік поступив до першої міської лікарні вже у край важкому стані.

Життя чудової людини, талановитого лікаря, відданого друга, люблячого сина, турботливого батька перервалося несподівано, несправедливо передчасно. Ігор Іванович народився 12 вересня 1968 року, із золотою медаллю закінчив вінницьку зош № 4. З самого дитинства знав, що стане саме лікарем і наполегливо йшов до своєї мети. Тому у 1985 році вступив до ВДМІ на лікувальний факультет. Був одним з найкращих студентів на курсі: наполегливим, відповідальним, постійно працював над собою. Не дивно, що після завершення навчання в інституті Ігор Іванович обрав одну з найважливіх медичних спеціальностей – гематологію. Колеги згадують: «Прийдеш на роботу вранці, а Ігор Іванович вже тут. Йдеш з роботи пізно ввечері, а Ігор Іванович ще й не збирається йти. І не піде, бо хворому стало гірше. Або чимдуж прилетить на таксі серед ночі чи у вихідний, тому що комусь потрібна його

допомога». Скільки людей завдяки його професіоналізму і майже фанатичній відданості справі подолали свої недуги, створили сім'ї, народили дітей, отримали щастя просто жити!

Окрім великого серця, Ігор Іванович мав допитливий розум і величезний багаж знань. Тому зміг реалізувати себе не лише як лікар-практик, а також як науковець, отримавши науковий ступінь кандидата медичних наук.

Ігор Іванович з радістю ділився з колегами на кафедрі своїми знаннями та колосальним практичним досвідом. З 2017 року Ігор Іванович працював на посаді асистента кафедри внутрішньої медицини медичного

факультету N 2. І робив це майстерно, натхненно та віддано. Студенти так згадують свого викладача: «Для нас Ігор Іванович – це не лише педагог і висококваліфікований лікар, а людина з великої літери. Ми захоплювалися його професіоналізмом, а чуйність, порядність, тактовність та терпеливість до наших помилок викликали глибоке почуття поваги».

Друзі та колеги згадують Ігоря Івановича, як людину, на яку завжди можна було покластися у важку хвилину, поділитися не лише радістю, а й неприємними подіями. Він міг терпляче вислухати, дати слушну пораду, або просто заспокоїти своєю чарівною стриманою посмішкою і улюбленою фразою: «Не хвилюйся, все буде добре!» Саме цією фразою він намагався заспокоїти нас, знаходячись вже на краю життя.

Професія лікаря – це подвиг. Вона вимагає чистоти душі, ясного розуму та помислів. Ці слова влучно характеризують Ігоря Данилюка, який врятував життя багатьом людям, на жаль, ціною власного життя.

Нехай Земля йому буде пухом. Вічна пам'ять і шана нашому дорогому другу, колезі, лікарю Данилюку Ігорю Івановичу!

Колектив кафедри внутрішньої медицини медичного факультету № 2

Олександр Васильович КАТІЛОВ: «НЕ СОРОМНО НЕ ЗНАТИ – СОРОМНО НЕ ВЧИТИСЯ»

Закінчення. Початок на 5-й стор

Зарубіжні конференції платні, і для нас у більшості випадків дуже дорогі. Третій момент – це знання англійської мови. Те, що перекладається іншими, часто перекладається запізно, децю некоректно.

ПРО АНГЛІЙСКУ МОВУ

Я англійську вивчив у 40 років, коли мене поставили перед необхідністю викладати англійською. До цього взагалі мови не знав. І перша іноземна група, яка у мене була, це були студенти з африканських країн. Я їм зізнався, що повний нуль, і запропонував: ви мене будете вчити мові, я буду намагатися вчити вас медицині. Вони дуже гарно до мене поставилися, не сміялися. І поступово все пішло. Самоосвіта, самонавчання. А зараз вчити мову набагато простіше.

«НЕ БУДЬТЕ ПАПУГАМИ»

Робота викладача – це не лише навчити, а й сформувати особистість лікаря. А особистість лікаря – це декілька компонентів. Це людяність та повага до своїх пацієнтів та професійність. Якщо ти хочеш, щоб тебе поважали, ти повинен буде професіоналом. А для цього потрібно вчитися самому. Тому що викладачі різні, кожен може щось дати й щось не дати. Я вчу студентів тому, що немає поганих викладачів та поганих студентів. Беріть у кожного викладача щось добре та сформулюйте самі. Не будьте папугами чи чиймись копіями.

ПРО ТЕ, ЧИМ ПИШАЮСЬ

Напевно, ті важкі пацієнти, яких довелося лікувати, та ті, які одужали. Зараз таких важких пацієнтів стає менше, медицина не стоїть на місці, але 10-15 років тому за відсутності ліків деякі випадки лікувати було складно. А моїм вчителям – і поготів. Важкі пневмонії, важкі алергічні захворювання, деструкції – таких пацієнтів потім пам'ятаєш. Можеш забути ім'я, але пам'ятаєш візуально, пам'ятаєш чим лікував.

ПРО ВЗАЄМНЕ НАВЧАННЯ

Скооперувалися з друзями, написали декілька підручників, які мають певний успіх. Важливий і саморозвиток. Те, що не міг пояснити 10-15 років тому, зараз вже пояснюєш. Принцип викладача такий: чим простіше він може пояснити складні речі, тим краще він сам знає. Це важливо. І студенти ставлять гарні питання, які стимулюють на пошук відповіді. Таке, щоб я не знав відповіді, трапляється вже рідко. Але я у жодному випадку не перериваю студента, кажу, що спробую відповісти наступного разу. За кордоном на конференціях я досить часто спостерігав, як лектору ставлять запитання, а він каже, що не є спеціалістом із цього питання, і радить такого-то, і такий-то підводиться і допомагає. Це нормально. Не соромно не знати – соромно не вчитися. І робота зі студентами – це взаємне навчання. Ти намагаєшся їх чомусь навчити, ти сам вдосконалюєшся – і вони самі тебе вчать.

Спілкувалась Катерина Баркалова